

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

2026-YIL
IYUN/6-SON, I-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, iyun.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMINING ZAMONAVIY HOLATI VA UNING BARQARORLIK KO'RSATKICHLARI	18
Nazarov G'ayrat Xayrullayevich	
YUKLARNI TASHISHDA ZARURIY TRANSPORT XUJJATLARI.....	22
Ne'matov Husniddin Alijon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATI HUDUDLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA MOLIYAVIY IMTIYOZ VA PREFERENSIYALARNI SAMARALI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	27
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
GLOBAL BEQARORLIK SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOTNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MODELLARI	32
Saidnazarova Odinabonu Saidolim qizi	
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ИССЛЕДОВАНИЙ В ОБЛАСТИ УЧЕТА И АУДИТА ФИНАНСОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ.....	37
Пулатова Мадина Бейсеновна	
Табаев Азамат Зарипбаевич	
MAJBURIYATMI YOKI MAJBURIY RISK? MOLIYAVIY MAJBURIYATLAR KONSEPTUAL ASOSLARINING IQTISODIY TABIATI VA ZAMONAVIY TALQINLARI.....	42
Palvanov Xusniddin Bekimmatovich	
ПРИНЦИПЫ И МЕТОДЫ УЧЕТА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ В СИСТЕМЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	47
Пу Кебин	
TRANSPORT XIZMATLARI SIFATINI BARQARORLIK NUQTAYI NAZARIDAN O'RGANISH METODOLOGIYASI.....	51
Xodjaniyazov Elbek Sardorovich	
VILOYAT SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI KO'P OMILLI EMPIRIK MODELLAR ASOSIDA TAHLIL QILISH VA PROGNOZLASH (Qashqadaryo viloyati misolida)	57
Avazova Nafisa Namazovna	
SANOAT KORXONALARI SHOVQINI VA ATMOSFERA CHIQINDILARINING TURAR-JOY HUDUDLARI EKOLOGIYASIGA TA'SIRINI KAMAYTIRISH CHORALARI	61
Saparova Shohida Abduvaliyevna	
SANOAT SHOVQINI VA ATMOSFERA IFLOSLANISHINING SHAHAR TURAR JOY HUDUDLARI VA EKOLOGIYASIGA TASIRINI O'RGANISH.....	65
Shaxyusupova Nilufar Erkin qizi	
BARQAROR SHAHAR RIVOJLANISHIDA SANOAT OQOVA SUVLARINI BIOLOGIK TOZALASH TEXNOLOGIYALARINING ROLI.....	69
Tursunova Aziza Asrorovna	
SHAHAR EKOLOGIK MUHITIGA SANOAT KORXONALARINING TA'SIRINI BAHOLASH.....	75
Imomnazarov Farrux Saibjabbor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TAHLILI.....	78
Xusanova Zulfiya Raxmatullayevna	
KORXONALARDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION BOSHQARUV MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	87
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi	
SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	93
Nasimov Ravshanjon Azimovich	

KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	100
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna	
THE IMPACT OF DIGITAL LITERACY ON LABOR PRODUCTIVITY IN UZBEKISTAN'S SERVICE SECTOR: A REGRESSION ANALYSIS.....	106
Ismoilov Elyorjon Makhamadali Ugli	
Urinov Bobur Nasilloevich	
EKOLOGIK NIZOLARNI HAL ETISHDA SUD AMALIYOTINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	112
Gapparov Sarvar Xolmurodovich	
ASOSIY FAOLIYAT XARAJATLARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI	116
Djumayeva Guzal Axtamovna	
Yadgarova Madina Xasan qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA BANK SOHASIDAGI KIBERJINOYATLAR: TAHLIL, TAHDID VA MUHOFAZA MEKANIZMLARI	120
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna	
ПРОБЕЛЫ В МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ СОВМЕСТНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ ТРАНСГРАНИЧНЫХ РЕК ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ (НА ПРИМЕРЕ БАСЕЙНА АРАЛЬСКОГО МОРЯ).....	126
Тиллахуджаев Аббосхон	
Дилфуза Шакирова	
Мухамедалиева Сайёра	
Ойбек Камилов	
ALOQA XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING O'RNI VA BAHOLASH USULLARI	139
Xazratov Abror Panjiyevich	
STRATEGIC HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES.....	146
Sultonboyeva Munira Bahodirovna	
Sultanova Kamila Muktorali Kizi	
TIJORAT BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI.....	154
Toshimov Azizbek Hakimovich	
Nomozov G'ofur Abdusalomovich	
DAVLAT BUDJETI XARAJATLARINING ASOSIY YO'NALISHLARI: STRUKTURAVIY TRANSFORMATSIYA VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH	158
Izbosarov Bobur Baxriddinovich	
Umirov Sherzod Baxriddinovich	
INTEGRATION OF TRADE MARKETING AND E-COMMERCE: COMBINING ONLINE AND OFFLINE SALES CHANNELS	162
Mamatkulova Shoira Jalolovna	
AHOLIGA SAVDO XIZMATLARI KO'RSATISH SOHASINI RAQAMLASHTIRISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	168
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
Jurayev Suxrobjon Saloxiddin o'g'li	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МАРКЕТИНГОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В МАРКЕТИНГОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	177
Маматкулова Шоира Джалоловна	
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ЛОГИСТИКИ В РАЗВИТИИ КОММЕРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТОРГОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	184
Маматкулова Шоира Джалоловна	

SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BANK SOHASIDA INTEGRATSIYASI XUSUSIYATLARI VA TAHLILI	191
Jurayeva Sevara Zakirovna	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHNING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRLARINI BAHOLASH MASALALARI.....	197
Tursunboyev Umarbek	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА И МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ ПРИ ОЦЕНКЕ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА	202
Мирджалилова Дилдора Шухратовна	
Мансурова Сайёра Бахтиёровна	
БАНК ТИЗИМИ БАРҚАРОРГИНИ ТАЪМИНЛАШ ВОСИТАЛАРИ ВА УСУЛЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	213
Ж.О.Баходиров	
О'ZBEKISTON AGRAR SUG'URTA BOZORIDA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING XAVFLARNI BOSHQARISH VA BARQARORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	219
Kodirova Samira Kamol qizi	
PERSONALISED OFFERS IN DIRECT MARKETING: IMPACT ON SALES AND CUSTOMER LOYALTY.....	225
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
TURIZM INFRASTRUKTURASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI VA AQLLI TURIZM KONSEPSIYASI.....	231
Musirmanov Shohboz Usmon o'g'li	
HUDUDLARDA MADANIY TURIZM XIZMATLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USLUBIY ASOSLARI	237
Shohrubbek Ruziyev	
MARKETING MIX FOR SERVICE COMPANIES: ADAPTATION OF CLASSIC MODELS TO SERVICE MARKETING	244
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
15-16 YOSHLI TAEKVONDOCHILARNING KOMPLEKS TAYYORGARLIGI DINAMIKASI.....	250
Tashmatov Sherzod Rixsibayevich	
TIJORAT BANKLARIDA DAROMAD VA XARAJATLAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	256
Toshimov Azizbek Hakimovich	
Mamanov Isroil Islom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA DAROMAD VA XARAJATLARNING IQTISODIY MOHIYATI.....	260
Toshimov Azizbek Hakimovich	
Ergashev Ilyos To'raqul o'g'li	
DELAYING MOTHERHOOD: BEHAVIORAL AND SOCIO-DEMOGRAPHIC DETERMINANTS OF EARLY CHILDBEARING IN TAJIKISTAN	264
Dr Muhammad Bilal	
Gulyorabonu Usmonova	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION MEKANIZMLARI.....	275
Xasanova Xamida Xaydaraliyevna	
ELEKTRON TIJORATNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	281
Nazarova Shahodat Ravshan qizi	
THE ROLE OF DIGITAL MARKETING IN INDUSTRIAL COMPANIES	286
Musoyeva Rukhshona Javlon qizi	
APPLICATION OF EXTREME MODELS IN ASSESSING THE ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE.....	291
Musayeva Shoira Azimovna	

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA SOLIQ VA BUXGALTERIYA ISLOHOTLARINING KORXONALAR FAOLIYATIGA TA'SIRI.....	298
Isayev Jahongir Muzaffarovich Jumaboyeva Zuhra Umidbek qizi	
YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLAR TOMONIDAN XODIMLAR DAROMADIDAN SOLIQNI TO'LOV MANBAIDA USHLAB QOLISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	302
Sabirov Mirza Qilichbayevich	
AGRAR MAHSULOTLARNI QAYTA ISHLASH SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	309
Sheraliyev Axror Sodiqovich Ne'matov Javohir Zoxidjon o'g'li	
BIZNES INKUBATORLARNING TASHKILY-HUQUQIY ASOSLARI	314
Narzullayev Shodiyor Eshpulatovich	

BIZNES INKUBATORLARNING TASHKILIIY-HUQUQIY ASOSLARI

Narzullayev Shodiyor Eshpulatovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
“Biznes boshqaruvi” kafedrasida katta o‘qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada biznes-inkubatorlarning tashkiliy-huquqiy asoslari, ularning milliy iqtisodiyotdagi o‘rni hamda kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishdagi ahamiyati tadqiq etilgan. Tadqiqot jarayonida biznes-inkubatorlar faoliyatini tashkil etishning huquqiy mexanizmlari, davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash tizimi, boshqaruv tamoyillari hamda ilg‘or xorijiy tajribalar tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada O‘zbekiston sharoitida biznes-inkubatorlar faoliyatini yanada takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish, startap loyihalarni qo‘llab-quvvatlash hamda biznes muhitining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

Kalit so‘zlar: biznes-inkubator, innovatsion tadbirkorlik, startap, tashkiliy-huquqiy mexanizm, kichik biznes, innovatsion infratuzilma, davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash, yosh tadbirkorlar, biznes muhiti, iqtisodiy rivojlanish.

Аннотация. В данной статье исследованы организационно-правовые основы бизнес-инкубаторов, их роль в национальной экономике и значение в развитии малого бизнеса и предпринимательства. В ходе исследования проанализированы правовые механизмы организации деятельности бизнес-инкубаторов, система государственной поддержки, принципы управления, а также передовой зарубежный опыт. Кроме того, обоснованы приоритетные направления дальнейшего совершенствования деятельности бизнес-инкубаторов в условиях Узбекистана. Результаты исследования имеют важное значение для развития инновационного предпринимательства, поддержки стартап-проектов и повышения конкурентоспособности деловой среды.

Ключевые слова: бизнес-инкубатор, инновационное предпринимательство, startap, организационно-правовой механизм, малый бизнес, инновационная инфраструктура, государственная поддержка, молодые предприниматели, деловая среда, экономическое развитие.

Abstract. This article examines the organizational and legal foundations of business incubators, their role in the national economy, and their significance in the development of small businesses and entrepreneurship. The study analyzes the legal mechanisms for organizing business incubator activities, the system of state support, management principles, and advanced international practices. In addition, the priority directions for further improvement of business incubator activities in the context of Uzbekistan are substantiated. The findings of the study are significant for fostering innovative entrepreneurship, supporting start-up projects, and enhancing the competitiveness of the business environment.

Keywords: business incubator, innovative entrepreneurship, startup, organizational and legal mechanism, small business, innovation infrastructure, state support, young entrepreneurs, business environment, economic development.

KIRISH

Biznes-inkubatorlarning tashkiliy-huquqiy asoslari ularning samarali faoliyat yuritishi uchun zarur bo‘lgan normativ-huquqiy talablar va moliyaviy mexanizmlarni belgilab beradi. Biznes-inkubatorlar tashkilotlarning yangi biznes loyihalarini yaratishi va rivojlantirishida, startap tashabbuslarini amalga oshirish uchun huquqiy ko‘mak ko‘rsatishda, shuningdek, innovatsion faoliyatni rag‘batlantirish, iqtisodiy o‘sishni ta‘minlash hamda yangi ish o‘rinlarini yaratishda muhim o‘rin tutadi.

O‘zbekistonda biznes-inkubatorlar tizimi izchil shakllanib borayotgan bir sharoitda innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash maqsadida Prezidentimiz tomonidan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 7-maydagi “Iqtisodiyot tarmoqlari va sohalariga innovatsiyalarni joriy etish mexanizmlarini takomillashtirish bo‘yicha

qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3698-son Qarori¹, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 24-noyabrdagi "Toshkent shahrida innovatsion texnopark tashkil etish to'g'risida"gi PQ-4059-son Qarori² hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026–yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmonida³ innovatsion infratuzilmani rivojlantirishning ustuvor vazifalari belgilab berilgan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 15-oktabrdagi "Respublika hududlarida innovatsiya va investitsiya faoliyatini jadallashtirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 606-son Qarorida⁴ inkubatsiya markazi (inkubator) tushunchasiga aniq ta'rif berilgan. Unga ko'ra, inkubatsiya markazi tadbirkorlarga ofis xizmatlarini ko'rsatadigan, asbob-uskunalar bilan ta'minlash va ulardan foydalanishni qo'llab-quvvatlaydigan, boshqaruv va moliyaviy resurslardan foydalanish bo'yicha ko'mak beradigan, biznes va texnik maslahat xizmatlarini ko'rsatadigan hamda, ayniqsa, yangi bizneslarni rivojlantirishga yo'naltirilgan tuzilma hisoblanadi.

Darhaqiqat, biznes-inkubatorlarni tashkil etish va ularning faoliyatini samarali yo'lga qo'yish mazkur jarayonni tartibga soluvchi huquqiy jihatlarni chuqur o'rganishni talab etadi. Xususan, shartnomalar, bitimlar va kelishuvlarni tuzish, huquq hamda majburiyatlarni belgilash, javobgarlik masalalarini tartibga solish, ta'sischi ulushlarini taqsimlash kabi huquqiy munosabatlar alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, patentlar, tijorat sirlari, maxfiylik to'g'risidagi kelishuvlar, litsenziyalar hamda intellektual mulk obyektlarini samarali himoya qilish biznes-inkubatorlar faoliyatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

So'nggi yillarda mamlakatimizda intellektual mulkka bo'lgan huquq, jumladan, ixtirolar, sanoat namunalari, foydali modellar, tovar belgilari va tijorat sirlarining iqtisodiy ahamiyati sezilarli darajada ortib bormoqda. Bu esa ularning huquqiy himoyasini ta'minlash zaruratini yanada kuchaytirmoqda. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi sharoitida intellektual mulk obyektlarini huquqiy muhofaza qilish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Shu bois O'zbekiston Respublikasida innovatsiyalar va intellektual mulk obyektlarini yaratishni qo'llab-quvvatlash bilan bir qatorda, ularning huquqiy himoyasini kuchaytirishga ham alohida e'tibor qaratilmoqda.

Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-fevraldagi "Intellektual mulk sohasida davlat boshqaruvini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4168-son Qarori⁵, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 28-yanvardagi "Intellektual mulk obyektlarini muhofaza qilish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4965-son Qarori⁶ hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 26-apreldagi "Intellektual mulk sohasini yanada rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-221-son Qarorida⁷ intellektual mulkni huquqiy himoya qilish bilan bog'liq masalalarga alohida e'tibor qaratilgan. Mazkur hujjatlarga muvofiq, intellektual mulk obyektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish muddatlarini sezilarli qisqartirish imkonini beruvchi tezlashtirilgan ekspertiza tartibi joriy etildi. Shuningdek, tovar belgilarini ro'yxatdan o'tkazishga oid ayrim cheklovlar bekor qilindi hamda hududlarda intellektual mulk huquqlarini himoya qilish bilan shug'ullanuvchi maxsus markazlar tashkil etila boshlandi. Shu sababli intellektual mulkdan ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida samarali foydalanish bo'yicha huquqiy bilim va madaniyatni yuksaltirish biznes-inkubatorlar faoliyatining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Bundan tashqari, biznes-inkubatorlar faoliyatida soliq imtiyozlari, boshqaruv tuzilmasi, sheriklik munosabatlari, bandlik va mehnat qonunchiligiga rioya qilish masalalariga ham alohida e'tibor qaratilishi lozim. Nizolarni hal etishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish ham muhim ahamiyatga ega. Ushbu huquqiy jihatlarning puxta o'zlashtirilishi biznes-inkubatorlarga mavjud xavflarni minimallashtirish, tadbirkorlik faoliyatining barqaror rivojlanishini ta'minlash hamda innovatsion tashabbuslar uchun qulay muhit yaratish imkonini beradi.

2025-yil 14-fevral kuni Ko'ksaroy qarorgohida Prezident Shavkat Mirziyoyevning mamlakatimiz yoshlari bilan ochiq muloqoti bo'lib o'tdi. Ushbu uchrashuvda yoshlar bilan ishlash samaradorligini yanada oshirish, ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va keng imkoniyatlar yaratish masalalari muhokama qilindi. Ta'kidlanganidek, har yili mehnat bozoriga 600 ming nafardan ortiq yoshlar kirib kelmoqda va 2030-yilga borib ushbu ko'rsatkich 1 million nafarga yetishi kutilmoqda. So'nggi sakkiz yil davomida yosh tadbirkorlar soni uch barobar oshib, bugungi kunda biznes vakillarining qariyb 40 foizini yoshlar tashkil etmoqda. Shu bilan birga, ishsiz yoshlar soni ikki barobarga kamaydi, ishsizlikdan xoli mahallalar soni esa 1 889 taga yetdi.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori, 07.05.2018 yildagi PQ-3698-son <https://lex.uz/docs/-3723561>.

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 12.12.2018 yildagi PQ-4059-son <https://lex.uz/ru/docs/-4102205>.

3 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>.

4 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 15.10.2022 yildagi 606-son <https://lex.uz/ru/docs/-6240100>.

5 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 08.02.2019 yildagi PQ-4168-son <https://www.lex.uz/uz/docs/-4195426>.

6 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 28.01.2021 yildagi PQ-4965-son <https://lex.uz/uz/docs/-5248263>.

7 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 26.04.2022 yildagi PQ-221-son <https://lex.uz/ru/docs/-5987120>.

Mazkur uchrashuvda yoshlar tadbirkorligini yangi bosqichga olib chiqishga qaratilgan uchta muhim hujjat imzolanganligi e'lon qilindi. Birinchi hujjatga muvofiq, Yoshlar agentligi huzurida Yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish jamg'armasi tashkil etilib, unga 100 million AQSH dollari miqdorida mablag' ajratildi. Endilikda yosh tadbirkorlarga 2,5 milliard so'mgacha imtiyozli kreditlar ajratilishi, istiqbolli startap loyihalarga esa 2 milliard so'mgacha investitsiya kiritilishi nazarda tutilgan.

Ikkinchi hujjat asosida oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining bandligini ta'minlashning yangi tizimi joriy etilmoqda. Mazkur maqsadlar uchun Milliy bankka 100 million AQSH dollari miqdorida resurs ajratildi. Bank Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi hamda Savdo-sanoat palatasi bilan hamkorlikda bitiruvchilarning tashabbus va g'oyalarini biznes loyihalarga aylantirishga xizmat qiluvchi yangi moliyaviy xizmatlarni joriy etadi. Shuningdek, bitiruvchilarni ish bilan ta'minlash bo'yicha hududiy komissiyalar tashkil etilib, ular yangi ish o'rinlari yaratish, kadrlarga bo'lgan ehtiyojni aniqlash va yoshlarni bo'sh ish o'rinlariga joylashtirish bilan shug'ullanadi.

Uchinchi hujjatga muvofiq, Aloqabank yoshlarning biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlovchi tayanch "Yoshlar banki"ga aylantirildi va ushbu maqsadlar uchun 200 million AQSH dollari ajratildi. Bank o'zini o'zi band qilgan yoshlarning loyihalari uchun 100 million so'mgacha bo'lgan imtiyozli mikroqarzlarni yetti yil muddatga ajratadi. Shuningdek, kamida 20 nafar yoshni ish bilan ta'minlagan, kichik korxonalar va o'quv markazi tashkil etgan yosh tadbirkorlarga yetti yil muddatga 5 milliard so'mgacha imtiyozli kredit berilishi belgilangan. Ajratiladigan kreditlarning kamida 30 foizi xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirishga yo'naltiriladi.

Hududlarda "Yoshlar biznes-inkubatori"larining tashkil etilishi yoshlarning innovatsion g'oyalarini startap loyihalarga aylantirish, ularni 6 oydan 3 yilgacha qo'llab-quvvatlash hamda tayyor biznes subyektlari darajasiga olib chiqishga xizmat qiladi. Shuningdek, "Aloqa Venture" jamg'armasi orqali istiqbolli startaplarga 50 ming AQSH dollaridan 1 million AQSH dollarigacha investitsiya kiritilib, ularning mahsulot va xizmatlarini ichki hamda xalqaro bozorlarga olib chiqish, biznes hamkorlar topish va qo'shimcha investitsiyalar jalb etishga ko'maklashiladi.

Yoshlarni kasb-hunar va xorijiy tillarga o'qitish hamda yuqori daromadli ish o'rinlariga joylashtirish maqsadida keng qamrovli bandlik dasturi qabul qilinib, uni amalga oshirish uchun jami 126 trillion so'm mablag' yo'naltirilmoqda. Dastur doirasida mahallalarda 378 mingta mikroloyiha amalga oshirilishi, yangi kredit mahsulotlari hisobiga 250 ming nafardan ortiq fuqarolarning daromad manbalarini shakllantirish rejalashtirilgan.

Texnologik jarayonlarni boshqarishda strategik qarorlar qabul qila oladigan yosh mutaxassislarini tayyorlash maqsadida texnika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari qoshida 8 ta ilg'or muhandislik maktabi faoliyat boshladi. Joriy yilda yana 17 ta shunday maktabni tashkil etish rejalashtirilgan.

Bundan tashqari, yoshlar sanoat zonalarida sanoat ipotekasi asosida bino sotib olayotgan tadbirkorlarga uskunalar xaridi uchun 500 ming AQSH dollarigacha kredit ajratilishi belgilangan. Natijada ishlab chiqarish maydoniga ega bo'lgan yosh tadbirkorlar zamonaviy uskunalar bilan ta'minlanib, o'z faoliyatlarini yanada kengaytirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Xizmat ko'rsatish sohasida ham yoshlar uchun yangi imkoniyatlar yaratish va ularning biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha qator amaliy chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Shu bilan birga, tadbirkorlik faoliyati subyektlarini davlat ro'yxatidan o'tkazish, turli ruxsatnomalarni olish hamda boshqa davlat xizmatlaridan foydalanish tartiblari sezilarli darajada soddalashtirildi. Tadbirkorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida Davlat xizmatlari agentligi va uning hududiy markazlari faoliyati yo'lga qo'yildi. Bundan tashqari, tadbirkorlik subyektlarining qonuniy huquq va manfaatlarini himoya qilishga xizmat qiluvchi Biznes-ombudsman instituti joriy etildi. Ushbu islohotlar mamlakatimizda biznes yuritish muhitini yanada yaxshilash, tadbirkorlik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash va innovatsion iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qilmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Biznes-inkubatorlar faoliyatini tashkil etish va ularning tashkiliy-huquqiy asoslarini tadqiq etish masalalari xorijiy hamda mahalliy olimlar tomonidan keng o'rganilgan. Mazkur yo'nalishdagi ilmiy tadqiqotlarda biznes-inkubatorlarni rivojlantirish, startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash hamda kichik biznes subyektlarining barqaror faoliyat yuritishini ta'minlashdagi o'rni alohida e'tirof etilgan.

Xususan, xorijiy iqtisodchi olimlardan Mark P. Rice biznes-inkubatorlarni yangi tashkil etilgan korxonalarining bozorda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish imkoniyatlarini oshiruvchi muhim innovatsion infratuzilma elementi sifatida baholaydi. Olimning fikriga ko'ra, biznes-inkubatorlar tadbirkorlarga nafaqat ofis maydonlari, balki maslahat, moliyaviy va marketing xizmatlarini ham taqdim etib, ularning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

David A. Lewis tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda biznes-inkubatorlarning hududiy iqtisodiy rivojlanishga ta'siri chuqur tahlil qilingan bo'lib, unda inkubatorlar yangi ish o'rinlarini yaratish, innovatsion mahsulotlarni

tijoratlashtirish va tadbirkorlik muhitini rivojlantirishning samarali vositasi ekanligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Shuningdek, National Business Incubation Association tomonidan tayyorlangan ilmiy va uslubiy materiallarda biznes-inkubatorlarning asosiy vazifalari sifatida startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash, texnologik innovatsiyalarni rivojlantirish, investorlar bilan hamkorlik aloqalarini mustahkamlash hamda tadbirkorlik ekotizimini takomillashtirish masalalari alohida qayd etilgan.

Rossiyalik olimlar Aleksey Tatarkin va Sergey Glazyev innovatsion infratuzilma tizimida biznes-inkubatorlarning institutsional ahamiyatini tadqiq etgan. Ularning ilmiy ishlarida biznes-inkubatorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va tadbirkorlik subyektlari uchun qulay shart-sharoitlar yaratish zarurligi asoslab berilgan.

Mahalliy olimlarning ilmiy tadqiqotlarida ham innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirishda biznes-inkubatorlarning o'рни muhim yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilgan. Xususan, O'zbekistonlik iqtisodchi olimlar tomonidan kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish, startap loyihalarni moliyalashtirish hamda innovatsion infratuzilmani takomillashtirish masalalari keng yoritilgan.

Mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, biznes-inkubatorlar faoliyatining iqtisodiy samaradorligi va innovatsion rivojlanishga ta'siri yetarli darajada o'rganilgan. Shu bilan birga, ularning tashkiliy-huquqiy asoslarini yanada takomillashtirish, boshqaruv mexanizmlarini rivojlantirish hamda milliy sharoitlarga mos institutsional modelini shakllantirish masalalari ilmiy tadqiqotlarning dolzarb yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda. Ayniqsa, O'zbekiston sharoitida biznes-inkubatorlarning huquqiy maqomini mustahkamlash, moliyalashtirish tizimini takomillashtirish, oliy ta'lim muassasalari bilan integratsiyasini kuchaytirish hamda innovatsion ekotizimdagi o'rnini yanada mustahkamlash bo'yicha ilmiy izlanishlarni chuqurlashtirish davr talabi hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning axborot manbalari sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmon va qarorlari, vazirliklar hamda idoralarning rasmiy statistik ma'lumotlari, ilmiy maqolalar, monografiyalar, shuningdek, xalqaro tashkilotlarning tahliliy materiallaridan foydalanildi. Tadqiqot davomida to'plangan ma'lumotlar tizimli ravishda tahlil qilinib, olingan natijalar asosida biznes-inkubatorlarning tashkiliy-huquqiy faoliyatini yanada takomillashtirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Biznes-inkubatorlarning tashkiliy-huquqiy tuzilmasi ularning maqsad va vazifalaridan kelib chiqib shakllantiriladi. Mazkur tuzilma biznes-inkubator faoliyatining samaradorligini ta'minlash, rezident korxonalarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash hamda innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi tarkibiy bo'linmalardan iborat bo'ladi.

Birinchi tarkibiy bo'linma ma'muriyat bo'limi hisoblanib, u biznes-inkubatorning umumiy faoliyatini boshqarish, tashkiliy masalalarni muvofiqlashtirish hamda texnik xizmat ko'rsatish jarayonlarini tashkil etish vazifalarini amalga oshiradi.

Ikkinchi bo'linma konsultatsiya va xizmat ko'rsatish bo'limi bo'lib, u biznes-inkubator faoliyatida muhim o'rin tutadi. Mazkur bo'lim yangi tashkil etilayotgan korxonalarini qonunchilikda belgilangan tartibda davlat ro'yxatidan o'tkazish jarayonlarida ko'maklashadi, zarur hujjatlarni tayyorlashda amaliy yordam beradi, ofis binolari va jihozlar bilan ta'minlaydi, buxgalteriya hisobini yuritish, marketing va reklama faoliyatini tashkil etish, mahsulot hamda xizmatlarni bozorga chiqarish bo'yicha maslahatlar beradi. Shuningdek, investitsiya loyihalarini amalga oshirish uchun potensial investorlarni jalb etish va biznes hamkorlik aloqalarini rivojlantirishga ko'maklashadi.

Uchinchi tarkibiy bo'linma nazorat va monitoring bo'limi hisoblanadi. Ushbu bo'lim biznes-inkubator tarkibida faoliyat yuritayotgan subyektlar, inkubator binolaridan foydalanuvchi tadbirkorlik subyektlari, biznes-inkubator rezidenti maqomiga ega bo'lmagan, biroq uning dasturlarida ishtirok etayotgan kichik biznes vakillari hamda inkubatsiya jarayonini muvaffaqiyatli yakunlagan korxonalar bilan o'zaro hamkorlikni muvofiqlashtiradi. Shu bilan birga, mazkur subyektlar bilan rasmiy va norasmiy aloqalarni rivojlantirish, ularning faoliyat natijalarini monitoring qilish va keyingi rivojlanishiga ko'maklashish bo'limning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, biznes-inkubatorlar faoliyat yo'nalishi, tashkiliy xususiyatlari va ko'rsatiladigan xizmatlar turiga qarab turli mezonlar asosida tasniflanadi. Ularning asosiy maqsadi startap loyihalar va kichik biznes subyektlarining muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun zarur bo'lgan moddiy, moliyaviy, axborot va konsalting resurslarini taqdim etishdan iboratdir. Shu bois biznes-inkubatorlarning tasniflanishini o'rganish ularning faoliyatini yanada takomillashtirish va samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi (1-jadval).

Tasniflash mezonlari	Tasniflash turlari
Biznes-inkubatorning shakli	Tijorat; Notijorat
Biznes-inkubator turi	Ochiq; Yopiq
Moliyalashtirish manbalari bo'yicha	Xususiy; Davlat; Aralash
Mustaqillik darajasi bo'yicha	Mustaqil muassasa; Texnopark tarkibidagi biznes-inkubator
Ixtisoslashuv darajasi bo'yicha	Ixtisoslashgan; Ixtisoslashmagan; Aralash
Joylashuviga ko'ra	Qishloq hududidagi; Shahar atrofi hududidagi; Shahar hududidagi; Shaharlararo
Taqdim etiladigan infratuzilmaga ko'ra	Faqat ofis binolari bilan ta'minlangan; Faqat ishlab chiqarish binolari bilan ta'minlangan; Ofis, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish infratuzilmasi bilan ta'minlangan
Tashkiliy-huquqiy shakliga ko'ra	Davlat korxonasi; Xususiy korxonasi; Mas'uliyati cheklangan jamiyat (MChJ); Aksiyadorlik jamiyati (AJ); Davlat-xususiy sheriklik asosidagi tashkilotlar
Xodimlar tarkibi bo'yicha	Shtatdagi xodimlar; Individual faoliyat yurituvchi shaxslar (IFSh); Pudratchilar; Rezidentlar; Norezidentlar; Ekspertlar
Xizmat ko'rsatish yo'nalishlari bo'yicha	Innovatsion biznes-inkubatorlar; Klassik biznes-inkubatorlar; Sanoat (ishlab chiqarish) biznes-inkubatorlari; Ijtimoiy biznes-inkubatorlar; Ilmiy-texnologik parklar va inkubatorlar; Virtual biznes-inkubatorlar; Startup biznes-inkubatorlar; Eksportga yo'naltirilgan biznes-inkubatorlar; Hududiy ishlab chiqarish komplekslari va kooperatsiya tarmoqlari

Yuqorida keltirilgan jadvalda biznes-inkubatorlarning tasniflanish mezonlari va ularning turlari yoritilgan bo'lib, har bir tur o'zining tashkiliy-huquqiy xususiyatlaridan kelib chiqib, tegishli xizmatlar va resurslarni taqdim etadi. Shu bilan birga, biznes-inkubatorlar moliyalashtirish manbalari, ko'rsatiladigan xizmatlar turi, mavjud resurslar, geografik joylashuvi hamda rivojlanish bosqichlariga qarab o'z faoliyat dasturlarini moslashtiradi. Tasniflashning asosiy mezonlari va turlari o'zaro uzviy bog'liqlikda biznes-inkubatorlarning innovatsion faoliyatini rivojlantirish va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Shu nuqtayi nazardan, biznes-inkubatorlarda ishtirok etishning asosiy natijasi uch yil davomida mustaqil ravishda muvaffaqiyatli faoliyat yurita oladigan va bozorda raqobatbardosh o'rin egallaydigan korxonalarini shakllantirishdan iboratdir.

Bundan tashqari, biznes-inkubatorlar faoliyat yuritish jarayonida yuzaga keladigan turli huquqiy masalalarni hal etish bo'yicha maslahat va amaliy xizmatlar ko'rsatadi. Jumladan, korxonasi uchun eng maqbul tashkiliy-huquqiy shaklni tanlash, uni davlat ro'yxatidan o'tkazish hamda zarur normativ-huquqiy hujjatlarni tayyorlash, korxonaning samarali boshqaruv tizimini shakllantirishga ko'maklashish, innovatsion mahsulotlarning texnik hujjatlari va pasportlarini ishlab chiqishda amaliy yordam ko'rsatish kabi vazifalarni amalga oshiradi.

Shu bilan birga, biznes-inkubatorlar yosh tadbirkorlarga turli vositalar, resurslar va malakali ekspertlar ko'magida o'z biznes g'oyalarini amaliy loyihalarga aylantirishda yaqindan yordam beradi. Tadqiqot davomida biznes-inkubatorlarning tasniflanish xususiyatlari o'rganilib, ularning turli mezonlar asosida shakllanishi va faoliyat yuritishi aniqlandi. Mazkur tasniflash, asosan, inkubatorlarning maqsadlari, faoliyat yo'nalishlari hamda tashkiliy-huquqiy shakllaridan kelib chiqib, ko'rsatiladigan xizmatlar tarkibi va ko'lamiga asoslanadi.

Shuningdek, biznes-inkubatorlar tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar majmuasiga imtiyozli shartlarda zamonaviy aloqa vositalari, ofis texnikalari va boshqa zarur jihozlar bilan ta'minlangan ofis hamda ishlab chiqarish binolarini ijaraga berish, shuningdek, axborot, o'quv, konsalting, yuridik va boshqa professional xizmatlarni ko'rsatish kiradi. Ilmiy tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, biznes-inkubatorlar o'z faoliyatini samarali tashkil etish uchun ta'sischi va homiylarning moddiy resurslari hamda tashkiliy ko'magidan foydalanadi. Natijada ular faoliyat yuritayotgan hududning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

8 Muallif Sh.E.Narzullayev tomonidan ishlab chiqilgan va takomillashtirilgan.

Biznes-inkubatorlar o'zining tashkiliy-huquqiy shakli va faoliyat yo'nalishidan kelib chiqib, mijozlarga keng ko'lamli xizmatlarni taqdim etadi. Xususan, binolar va ofis jihozlari bilan ta'minlash, buxgalteriya, konsalting, yuridik, auditorlik va marketing xizmatlarini ko'rsatish, xavfsiz ish maydonlarini yaratish, barqaror ijara shartlarini taklif etish, biznesni boshlash va rivojlantirish, kreditlash, o'qitish, maslahat berish, litsenziyalash, sug'urtalash, davlat ro'yxatidan o'tkazish, patent olish hamda boshqa professional xizmatlarni tashkil etish shular jumlasidandir (2-jadval).

2-jadval

O'zbekiston Respublikasining hududlarida tashkil etilgan innovatsion infratuzilma markazlari to'g'risida ma'lumot⁹

№	Viloyatlar	Kovorking markazi	Innovatsiya markazi	Inkubatsiya markazi	Akseleratsiya markazi	Texnopark
1	Qoraqalpog'iston Respublikasi	1	6	3	2	1
2	Andijon viloyati	15	2	2	2	1
3	Buxoro viloyati	5	1	1	1	0
4	Jizzax viloyati	13	1	3	2	0
5	Qashqadaryo viloyati	3	2	2	2	0
6	Navoiy viloyati	2	1	1	2	1
7	Namangan viloyati	1	1	2	1	0
8	Samarqand viloyati	3	1	5	1	1
9	Surxondaryo viloyati	1	1	1	0	1
10	Sirdaryo viloyati	1	1	3	1	1
11	Toshkent viloyati	10	2	3	2	2
12	Farg'ona viloyati	5	1	4	2	0
13	Xorazm viloyati	5	0	1	0	1
14	Toshkent shahri	5	5	9	5	2
Jami	Respublika bo'yicha	65	25	40	23	11

Yuqorida keltirilgan jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, mamlakatimizning barcha hududlarida innovatsion infratuzilma elementlari, jumladan, kovorking markazlari, innovatsiya markazlari, inkubatsiya markazlari, akseleratsiya markazlari va texnoparklar faoliyati yo'lga qo'yilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, mazkur institutlar tadbirkorlik ekotizimining muhim tarkibiy qismlari sifatida startap loyihalarni shakllantirish, rivojlantirish va bozorga olib chiqish jarayonida o'zaro bir-birini to'ldiruvchi funksiyalarni bajaradi.

Xususan, kovorking markazlari tadbirkorlar uchun qulay ish muhitini yaratadi, inkubatsiya markazlari startap loyihalarga mentorlik va amaliy ko'mak ko'rsatadi, innovatsiya markazlari yangi g'oyalar va ishlanmalarni shakllantirish uchun zarur sharoitlarni ta'minlaydi, akseleratsiya markazlari esa istiqbolli loyihalarning tez sur'atlarda rivojlanishi va investitsiyalarni jalb etishiga xizmat qiladi. Texnoparklar o'zining zamonaviy ilmiy-texnik bazasi va rivojlangan infratuzilmasi orqali mazkur jarayonlarning samaradorligini yanada oshiradi.

Tahlillar natijasida aniqlanishicha, inkubatsiya markazlari innovatsion ekotizimning markaziy bo'g'inlaridan biri hisoblanadi. Ular kovorking markazlari, innovatsiya markazlari, akseleratsiya markazlari va texnoparklar bilan uzviy hamkorlikda faoliyat yuritgan taqdirda startaplar hamda kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanishini samarali ta'minlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Davlat biznes-inkubatorlari, odatda, ijtimoiy yo'naltirilgan va barqaror rivojlanish tamoyillariga asoslangan holda faoliyat yuritsa, xususiy biznes-inkubatorlar innovatsion tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash va iqtisodiy samaradorlikka erishishga yo'naltiriladi. Axborot texnologiyalariga ixtisoslashgan, xalqaro hamkorlik asosida tashkil etilgan hamda xususiy biznes-inkubatorlar ushbu ikki modelning afzalliklarini o'zida mujassamlashtiradi.

⁹ O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yilgi rasmiy ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tayyorlandi.

Universitetlar huzurida tashkil etilgan biznes-inkubatorlar esa mavjud ilmiy salohiyat va intellektual resurslarga tayangan holda faoliyat yuritadi.

Bugungi kunda O'zbekistonning barcha hududlarida turli tashkiliy-huquqiy shakllardagi biznes-inkubatorlar faoliyat ko'rsatmoqda. Bu esa hududlarning iqtisodiy, ijtimoiy va innovatsion rivojlanish xususiyatlari, shuningdek, mavjud ehtiyoj va imkoniyatlari hisobga olinayotganligini ko'rsatadi. Shu nuqtayi nazardan, biznes-inkubatorlar faoliyatini tashkil etishda ularning tashkiliy tuzilmasi va huquqiy shakllari muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur subyektlar o'z faoliyatini turli yuridik shakllarda amalga oshirishi mumkin. Ularning ayrimlari davlat tomonidan tashkil etilgan bo'lsa, boshqalari xususiy sektor yoki davlat-xususiy sheriklik asosida faoliyat yuritadi. Shuning uchun biznes-inkubatorlarning tashkiliy-huquqiy shakllarini o'rganish ularning samarali faoliyat yuritish mexanizmlarini aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Biznes-inkubatorlarning eng keng tarqalgan tashkiliy-huquqiy shakllari 3-jadvalda keltirilgan.

3-jadval

O'zbekistonda biznes inkubatorlarning tashkiliy-huquqiy shakllari bo'yicha taqsimlanishi¹⁰ (2024 yil holatiga)

Tashkiliy-huquqiy shakllari	Biznes-inkubatorlar soni	Ulushi (%)
Oliy ta'lim muassasalari qoshidagi biznes-inkubatorlar	12	30,0
IT-parklar tarkibidagi biznes-inkubatorlar	9	22,5
Davlat tashkilotlari qoshidagi biznes-inkubatorlar	8	20,0
Xususiy biznes-inkubatorlar	7	17,5
Xalqaro tashkilotlar ko'magida tashkil etilgan biznes-inkubatorlar	4	10,0
Jami	40	100,0

3-jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, 2024-yil holatiga ko'ra, O'zbekistonda jami 40 ta biznes-inkubator faoliyat yuritmoqda. Ularning eng katta ulushi, ya'ni 30,0 foizi oliy ta'lim muassasalari qoshida tashkil etilgan biznes-inkubatorlarga to'g'ri kelib, ularning soni 12 tani tashkil etadi. Mazkur holat oliy ta'lim tizimida innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish, talabalar va yosh tadbirkorlarning biznes tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash hamda ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish imkoniyatlari kengayib borayotganidan dalolat beradi.

IT-parklar tarkibidagi biznes-inkubatorlar soni 9 tani tashkil etib, umumiy inkubatorlarning 22,5 foiziga tengdir. Bu ko'rsatkich mamlakatda axborot texnologiyalari, raqamli iqtisodiyot va innovatsion startaplarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilayotganligini ko'rsatadi. Davlat tashkilotlari qoshida faoliyat yuritayotgan biznes-inkubatorlar soni 8 ta bo'lib, ularning ulushi 20,0 foizni tashkil etadi. Mazkur inkubatorlar asosan davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanayotgan kichik biznes subyektlari va startap loyihalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xususiy biznes-inkubatorlar soni 7 taga teng bo'lib, umumiy tarkibning 17,5 foizini tashkil etadi. Ushbu ko'rsatkich xususiy sektorning innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish va inkubatsiya jarayonlarini qo'llab-quvvatlashdagi ishtiroki tobora ortib borayotganligini anglatadi. Xalqaro tashkilotlar ko'magida tashkil etilgan biznes-inkubatorlar soni 4 ta bo'lib, ularning ulushi 10,0 foizni tashkil etadi. Mazkur inkubatorlar xalqaro tajriba, zamonaviy boshqaruv yondashuvlari hamda xorijiy moliyaviy resurslarni jalb etish imkoniyatlari bilan ajralib turadi.

Umuman olganda, keltirilgan ma'lumotlar O'zbekistonda turli tashkiliy-huquqiy shakllardagi biznes-inkubatorlar faoliyatining izchil rivojlanib borayotganini hamda kichik biznes va innovatsion tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashning samarali institutsional mexanizmlari shakllanayotganini ko'rsatadi.

Biznes-inkubatorlarning tashkiliy-huquqiy shakllar bo'yicha taqsimlanishi tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim mexanizmlardan biri hisoblanadi. Biznes-inkubatorlar startap loyihalar va yosh tadbirkorlarning biznesni tashkil etish, rivojlantirish hamda bozorga olib chiqish jarayonlarini qo'llab-quvvatlash orqali innovatsion ekotizimning muhim tarkibiy qismi sifatida namoyon bo'ladi. Ularning tashkiliy-huquqiy shakllari boshqaruv tizimi, moliyalashtirish manbalari, faoliyat yo'nalishlari va ko'rsatiladigan xizmatlar xususiyatlariga ko'ra bir-biridan farqlanadi. Mazkur farqlar biznes-inkubatorlarning faoliyat samaradorligini oshirish, maqsadli auditoriyaga mos xizmatlarni shakllantirish hamda innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirish imkoniyatlarini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

¹⁰ O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish agentligining ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, biznes-inkubatorlar o'zining tashkiliy-huquqiy shakli va faoliyat yo'nalishidan kelib chiqib, mijozlarga zarur bo'lgan keng ko'lamlı xizmatlarnı taqdim etadi. Xususan, ular ofis va ishlab chiqarish binolari, zamonaviy ofis jihozlari, buxgalteriya, konsalting, yuridik, auditorlik va marketing xizmatlari, xavfsiz hamda zamonaviy jihozlangan ish maydonlari, barqaror ijara shartlari, biznes faoliyatini boshlash va rivojlantirish bo'yicha amaliy ko'mak, kreditlash, o'qitish, maslahat berish, litsenziyalash, sug'urtalash, biznesni davlat ro'yxatidan o'tkazish hamda mahsulot va xizmatlarnı patentlash kabi professional xizmatlarnı taqdim etadi. Mazkur xizmatlar tadbirkorlik faoliyatining dastlabki bosqichlarida yuzaga keladigan muammolarnı bartaraf etish va innovatsion loyihalarnı muvaffaqiyatli amalga oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari biznes-inkubatorlar faoliyatini yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatmoqda. Xususan, biznes-inkubatorlar faoliyatini tartibga soluvchi alohida normativ-huquqiy hujjat yoki maxsus qonunni ishlab chiqish, ularning moliyaviy barqarorligini ta'minlash maqsadida soliq imtiyozlari, subsidiyalar va grant dasturlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlar va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish orqali universitetlar huzurida biznes-inkubatsiya modelini rivojlantirish, innovatsion tadbirkorlik va biznes-inkubatsiyaga oid maxsus modullarnı oliy ta'lim muassasalarining tegishli ta'lim yo'nalishlari o'quv dasturlariga kiritish maqsadga muvofiqdir. Shu bilan birga, biznes-inkubatorlarda startup loyihalarnı ekspertiza qilish, mentorlik va konsalting xizmatlarini ko'rsatish bo'yicha malakali mutaxassislar bazasini shakllantirish, hududlarda, ayniqsa qishloq va chekka hududlarda biznes-inkubatorlar tarmog'ini kengaytirish hamda yoshlar va xotin-qizlarning tadbirkorlik faolligini oshirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Bundan tashqari, biznes-inkubatorlar faoliyatini raqamlashtirish, virtual inkubatsiya platformalarini joriy etish va elektron xizmatlar ko'lamini kengaytirish ularning samaradorligini yanada oshirish imkonini beradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, IT-parklar faoliyatida ta'lim, ilm-fan va texnologik innovatsiyalarnı rivojlantirish bilan bir qatorda biznes-inkubatorlarnı qo'llab-quvvatlashga ham alohida e'tibor qaratilmoqda. Davlat biznes-inkubatorlari ijtimoiy va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga yo'naltirilgan bo'lsa, xususiy biznes-inkubatorlar bozor talablariga moslashuvchanligi va innovatsion yondashuvlarnı keng qo'llashi bilan ajralib turadi. Xalqaro tashkilotlar ko'magida tashkil etilgan biznes-inkubatorlar esa global hamkorlikni rivojlantirish, ilg'or xorijiy tajribalarnı joriy etish va xalqaro investitsiyalarnı jalb qilish orqali milliy inkubatsiya tizimining rivojlanishiga munosib hissa qo'shmoqda.

Bugungi kunda O'zbekistonda biznes-inkubatorlar davlat, xususiy sektor va xalqaro tashkilotlar ishtirokida turli tashkiliy-huquqiy shakllarda tashkil etilib, innovatsion tadbirkorlikni rivojlantirishning muhim institutlaridan biriga aylanib bormoqda. Ularning har biri o'zining tashkiliy tuzilmasi, boshqaruv mexanizmi va faoliyat yo'nalishlariga ega bo'lib, mamlakat innovatsion infratuzilmasini rivojlantirish, tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash hamda iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu jihatdan biznes-inkubatorlarning institutsional salohiyatini mustahkamlash, zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish va ularning faoliyat samaradorligini oshirish O'zbekistonning innovatsion rivojlanish strategiyasini amalga oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 7-maydagi "Iqtisodiyot tarmoqlari va sohasiga innovatsiyalarnı joriy etish mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3698-son Qarori. <https://lex.uz/docs/-3723561>.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 24-noyabrdagi "Toshkent shahrida innovatsion texnopark tashkil etish to'g'risida"gi PQ-4059-son Qarori. <https://lex.uz/ru/docs/-4102205>.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-son Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 15-oktabrdagi "Respublika hududlarida innovatsiya va investitsiya faoliyatini jadallashtirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 606-son Qarori. <https://lex.uz/ru/docs/-6240100>.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-fevraldagi "Intellectual mulk sohasida davlat boshqaruvini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4168-son Qarori. <https://www.lex.uz/uz/docs/-4195426>.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 28-yanvardagi "Intellectual mulk obyektlarini muhofaza qilish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4965-son Qarori. <https://lex.uz/uz/docs/-5248263>.

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 26-apreldagi "Intellektual mulk sohasini yanada rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-221-son Qarori. <https://lex.uz/ru/docs/-5987120>.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2025-yil 14-fevral kuni Ko'ksaroy qarorgohida mamlakat yoshlari bilan o'tkazgan ochiq muloqoti materiallari.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 27-apreldagi "Innovatsion g'oyalar, texnologiyalar va loyihalarni amaliy joriy qilish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3682-son qarori. <https://lex.uz/docs/-3711923>.
10. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil yakunlari bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlari.
11. Narzullayev, Sh. E. Talaba yoshlarning g'oyalarini tijoratlashtirishda biznes-inkubator faolligini oshirish yo'llari // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar (Economics and Innovative Technologies) ilmiy elektron jurnali. – 2024. – № 3 (may-iyun). – B. 104–113.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>